

LA GALÀXIA VÍDEO

LA GALÀXIA VÍDEO
EL PRIMER VÍDEO-RELAU I VIDEO IN CATALA
CINC ANYS DE DEBATS SOBRE LA RECERCA
DE MEDIOS DE COMUNICACIÓ
L'ORGANITZACIÓ EUROPEA PER A LA RECERCA "SUCCESSOS KISS"
ENTREVISTA AMB M. ANDRÉS CARBONERA
DES PENITENCIARI DE CATALUNYA

(ciència 7

juliol 1981/397) 5

En el número de julio-agost del 1930, la revista "Ciència" d'aleshores publicà un article del doctor Pau Agustí intitulat "L'estat actual de la ràdio-televisió" en el qual afirmava: "Hom no ha de dubtar que d'ací uns quants anys, la simultània recepció visual i auditiva dels espectacles serà tan senzilla i corrent com avui ho és rebre Ràdio Barcelona des de la mateixa ciutat". Efectivament, ja l'any 1926, J.L. Baird havia realitzat a Londres el que hom considera la primera demostració pública de transmissió televisiva, en enviar una minúscula imatge analitzada en trenta línies. Dos anys més tard de l'aparició de l'article esmentat a "Ciència", és a dir, el 1932, el nombre d'emissores de TV existents al EUA era ja de setze i a la ciutat de Nova York hi havia unes set mil cinc-cents antenes de TV. Als Països Catalans, la primera demostració pública de TV fou feta l'any 1934 a la sala Werner, del carrer del Bonsuccés de Barcelona, per l'enginyer Joaquim Sánchez-Cordovés, director tècnic de Ràdio Barcelona, amb un equip d'emissor i receptor fet per ell mateix.

Aquest breu preàmbul sobre la introducció a casa nostra del primer àudio-visual magnètic —la TV— no és potser innecessari, ja que, a més de servir de recordatori històric, ens permet situar adequadament el fet vídeo dins el seu context històric, més concretament com a darrer fill reeixit en el camí seguit per la comunicació televisiva.

Efectivament, parlem de fill "reixit" en contraposició a la TV perquè, tot i que ambdós, tenen les mateixes bases electròniques i, àdhuc, el vídeo pot ésser utilitzat per a una funció televisiva, aquest mitjà permet d'anul·lar l'experiència de la distància que hi ha sempre en la TV.

A l'inrevés de la TV, el vídeo permet veure el que es vol veure i l'individu passa així d'ésser *espectador* passiu a poder esdevenir *observador* i *creador* d'imatges. D'aquí que els artistes plàstics, els músics i ara els cineastes s'hagin interessat tant per les possibilitats que ofereix aquest mitjà àudio-visual. Així, mentre que la TV, malgrat les seves possibles utilitzacions positives, planteja constantment el perill d'actuar com a "segona realitat" en la consciència de l'espectador —que es converteix en la realitat pròpiament dita—, el vídeo és, en les encertades paraules de Wolf Kahlen (1980): "Un instrument que no entra en funcionament sense una motivació intrínseca del productor o de l'observador, sigui com a instrument del col·leccionista o buscador de records, sigui com una segona llengua de comunicació, sigui com a representació, sigui com a "netejaulleres" de les lents de sensibilitat de l'artista o de les persones a les quals es dirigeix". En definitiva, doncs, no hem d'oblidar que perquè una comunicació es converteixi en experiència cultural cal que existeixi una posició activa i crítica, molt llunyana de la hipnosi que produeix la TV.

Val a dir —lamentar— que la "galàxia vídeo", present en molts països des de fa anys, és d'incorporació recent en els nostres planetaris tecnològics i de comunicació. La veu vídeo, per exemple, només ha merescut set ratlles en el darrer volum (1980) de la Gran Enciclopèdia Catalana. Diversos factors —econòmics, industrials i polítics— han condicionat l'escassa difusió de la tecnologia vídeo a les nostres latituds.

I, tanmateix, ha estat en els Països Catalans on en el transcurs de la dècada dels anys setanta s'han desenvolupat les primeres experiències vídeo i on s'han presentat també els treballs de molts professionals de la diàspora vídeo, com és el cas d'Antoni Muntadas, resident als Estats Units i de renom internacional. Són precisament a alguns d'aquests pioners que ens hem adreçat per elaborar el tema destacat del present número de la revista (ciència).

Tot fa pensar que, amb l'inici de la dècada dels vuitanta, la situació està canviant acceleradament i ja s'anuncia la creació i la consolidació d'un veritable sector vídeo a casa nostra. Parafraçant el pronòstic que feia Pau Agustí a "Ciència" l'any 1930 sobre el futur de la TV, podem dir que, efectivament, hom no ha de dubtar que d'aquí a uns quants anys la utilització del vídeo serà tan senzilla i corrent com ho és rebre Ràdio Barcelona i —ai las!— TVE des de la mateixa ciutat. Només cal confiar que la gent utilitzi menys el vídeo per a gravar els Mundials 82 que com a segona llengua de comunicació personal, perquè el vídeo, com tot *gad get* tecnològic, pot servir per a tot: des de l'art fins al crim.